

MÅLAR

Nr 4/2002 • Årgång 41
Organ för Sveriges Måleriföretagares Samorganisation

mästaren

Svartsjö - från fänge

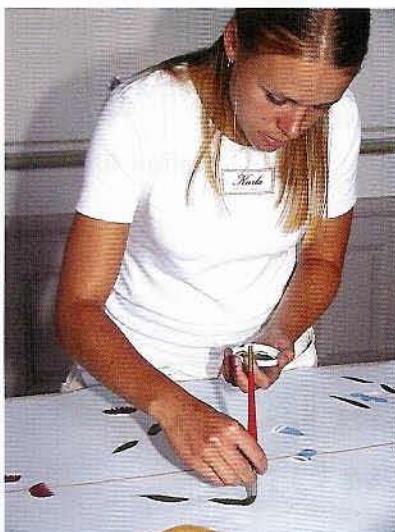
På Färingsö utanför Stockholm ligger Svartsjö slott, som i sommar blev färdigt efter en omfattande renovering. Bakom projektet står Statens fastighetsverk tillsammans med en rad konstnärer och hantverkare. Tillsammans har man återställt det gamla rokokoslottet som under lång tid tjänstgjorde som tvångsarbetsanstalt.

Projektet har pågått mellan 1995-2002 och gått ut på att återskapa den ursprungliga 1700-talsmiljön i rokokostil. Slottet har restaurerats både in- och utvändigt och återfått den ljusa gula kulör som arkitekt Carl Hårleman valde på 1730-talet och som sannolikt var samma färg

som Stockholms slott hade. Restaureringen har också omfattat borggården och parken. Arkitekter, hantverkare och konstnärer har deltagit i arbetet att väcka liv i det hårt nedgångna slottet. Samtidigt som den forna glansen återskapats har hänsyn tagits till den mörkare

delen av slottets historia. Det genom att bevara några av cellerna från fängelsetiden 1888-1966.

– Fängelseåren är en lång tid i slottets historia. Jag ser det som en skyldighet att vid sidan av allt det vackra även bevara detta inför framtiden. Det är anledningen till

Hanna Säfström från Karla Dekorationsmåleri målar tapeterna för hand med limfärg, bestående av lim, vatten, krita och pigment. Tapeterna anpassas av Nisse Thomsen. De fästs med nubbs som målas in i samma kulör som bottenfärgen på tapeten. I tolv av slottets rum sitter nya tapeter med olika mönster.

else till rokokoslott

att vi i ett av rummen har låtit bygga upp några celler precis som de såg ut, säger Rolf Karlsson, förvaltare på Statens fastighetsverk. Från och med i höst är tanken att Svartsjö slott ska fungera som konferensanläggning.

Tapetprojektet ett riktigt detektivarbete

Invändigt har mycket av arbetet handlat om att lappa och laga stuckaturer, snickerier och puts men man har också låtit nyttillverka dörrar och bröstpaneler. Golven från 1700-talet har klarat fångelsetiden bra och har därför bara behövt mindre reparationer.

Unikt för restaureringen av Svartsjö slott är det tapetprojekt som påbörjades 2001. Eftersom inga originaltapeter fanns kvar bestämde man sig för att låta tillverka nya tapeter i gammal stil. Det enda som hittades var några fragment från vilka man kunde ana bottenfärg och delar av ett mönster. Det största tapetfragmentet visade en handmålade diagonal blomster-slinga med en röd nejlika som huvudblomma, några mindre blommor samt ett

Fortsättning på nästa sida

Ett av tapetmönstren är åter-skapat utifrån fragment av de originaltapeter som hittats på slottets vind. Fragmentet har bildat stommen i det mönster, med bland annat en röd nejlika, som konstnären Pi Eriksson (ovan) och slottsarkitekt Helena Tallius Myhrman arbetat fram. Tapetmakarna Anne-Marie och Nisse Thomsen (t.h.) har limmat ihop de handmålade arken, sytt ihop våderna och monterat tapeterna.

Två av tapetererna som kommit till i Tapetprojektet. T.v. "Strödda blommor på gul botten" av konstnär Pi Eriksson och t.h. "Bölgjande diagonalruta med blomma" som är rekonstruerad efter en förlaga från Nordiska museet.

band eller spetsmotiv. Ett antal tapeter har skapats efter förlagor från 1750-1760-talen, de senare huvudsakligen efter original från närbelägna Drottningholms slott.

Handgjorda pappersark

Alla pappersark är handgjorda och kommer från Handpappersbruket, Sonny Holm i Stockholm. Sammanlagt 3000 63x53 stora ark har gått åt för att tapetsera slottets väggar.

– Pappret är tillverkat helt enligt gamla metoder och består till nästan 90 procent av linnefibrer, som är det material som fanns att tillgå på den tiden, berättar Sonny Holm, själv uppvuxen vid Tumba finpappersbruk och en av de få verksamma tillverkare som idag behärskar den gamla hantverkstekniken som användes där.

Slottet fick liv igen

För de inblandade har slottsprojektet inneburit ett unikt tillfälle att delta i återskapandet av en historisk miljö från grunden, med både gammal och ny teknik.

– Det var framförallt när vi börja-

de jobba med ytskiktet och tapeterna som vi kände att slottet fick liv igen. Många har deltagit i projektet som inneburit att vi tillsammans lyckats skapa ett mervärde, utöver själva bevarandet, säger Helena Tallius-Myhrman.

Alice Lewy

Sonny Holm, Handpappersbruket, har tillverkat de 3000 pappersark som gått åt till de nya tapeterna, helt enligt gammal teknik.

Vad är rokoko?

Rokoko kallas den konst- och inredningsstil som uppkom i Frankrike i början av 1700-talet och som introducerades i Sverige av Carl Hårleman på 1730-talet. Stilen präglas av graciösa former och mycket färg. I rokokotapeter är blommotiv ett utmärkande drag.